YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

13 päivänä lokakuuta 2005 *

Asiassa C-379/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Landgericht Würzburg (Saksa) on esittänyt 23.8.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 3.9.2004, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Richard Dahms GmbH

vastaan

Fränkischer Weinbauverband eV,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit A. La Pergola, A. Borg Barthet, U. Lõhmus (esittelevä tuomari) ja A. Ó Caoimh,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Richard Dahms GmbH, edustajanaan Rechtsanwalt J. Haas,

— Fränkischer Weinbauverband eV, edustajanaan Rechtsanwalt B. Vincke,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään F. Erlbacher ja T. van Rijn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee neuvoston asetuksen (EY) N:o 1493/1999 soveltamista koskevista eräistä yksityiskohtaisista säännöistä tiettyjen viinituotteiden kuvauksen, nimityksen, tarjontamuodon ja suojauksen osalta 29 päivänä huhtikuuta 2002 annetun komission asetuksen (EY) N:o 753/2002 (EYVL L 118, s. 1) 21 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Richard Dahms GmbH (jäljempänä Dahms) ja vastaajana Fränkischer Weinbauverband eV (jäljempänä Weinbauverband) ja joka koskee viinikilpailun osallistumismaksun määrää.

Asiaa koskevat yhteisön oikeussäännöt

3 Viinin yhteisestä markkinajärjestelystä 17 päivänä toukokuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1493/1999 (EYVL L 179, s. 1) 47 artiklassa annetaan muun muassa tiettyjen tuotteiden päällysmerkintöjä koskevat säännöt, joiden tavoitteena on kuluttajien ja tuottajien oikeutettujen etujen suojelu, sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja laatutuotteiden tuotannon edistäminen. Kyseisessä artiklassa erotellaan toisistaan pakolliset merkinnät ja vapaaehtoiset merkinnät.

4 Kyseisen asetuksen liitteessä VII olevan B kohdan 1 alakohdan b alakohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädetään mahdollisuudesta täydentää päällysmerkintöjä maantieteellisen merkinnän lisäksi "kunniamainintaa, mitalia tai kilpailua" koskevalla maininnalla, komission määrittämissä olosuhteissa.

5 Asetus N:o 753/2002 annettiin muun muassa tiettyjen viinituotteiden tarjontamuotoa koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen antamiseksi. Sen IV osasto koskee maantieteellisellä merkinnällä varustettuja pöytäviinejä ja määritellyllä alueella tuotettuja laatuviinejä (jäljempänä tma-laatuviinit) koskevia sääntöjä.

6 Kyseisen asetuksen IV osastoon kuuluvan 21 artiklan otsikkona on "Kunniamaininnat ja mitalit", ja siinä säädetään seuraavaa:

"Asetuksen (EY) N:o 1493/1999 liitteessä VII olevan B kohdan 1 [ala]kohdan b alakohdan kolmannen luetelmakohdan soveltamiseksi maantieteellisellä merkinnällä varustettujen pöytäviinien ja tma-laatuviinien päällysmerkinnöissä voidaan ilmoittaa kunniamaininnat ja mitalit, jos ne on myönnetty kyseisten viinien erälle jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden sallimissa täysin objektiivisissa ja tasapuolisissa kilpailuissa. Jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden on toimitettava komissiolle luettelo sallituista kilpailuista. Komissio vastaa kaikin asianmukaisin keinoin kyseisten luetteloiden julkaisemisesta."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

7 Dahmsilla, joka on pääasian kantaja, on viininviljelyä ja viinikauppaa harjoittava yhtiö. Weinbauverband, joka on pääasian vastaaja, on frankkilaisen viini- ja kuohuviinikilpailun järjestäjä. Kilpailun osallistumismaksut vaihtelevat sen mukaan, ovatko osallistujat Weinbauverbandin jäseniä vaiko eivät. Kilpailun osallistumismaksu on kunkin viinierän osalta vastaajan jäseniltä 46 euroa ja muilta kuin sen jäseniltä 92 euroa ja kunkin kuohuviinierän osalta vastaajan jäseniltä 76,50 euroa ja muilta kuin sen jäseniltä 153 euroa.

8 Dahms oli Weinbauverbandin jäsen vuoteen 2001 asti, ja se ilmoitti viinejä useasti kilpailuun. Koska Dahms ei ole enää Weinbauverbandin jäsen, se on riitauttanut Landgerichtissa yhtäältä Weinbauverbandin siltä vaatimat osallistumismaksut, jotka sen mukaan muodostavat asetuksen N:o 753/2002 21 artiklassa tarkoitettua

syrjintää, ja toisaalta Weinbauverbandin monopoliaseman väärinkäytön sen järjestäessä tällaisia kilpailuja.

9 Dahms vaatii, että se on hyväksyttävä osallistumaan kilpailuun samoin ehdoin kuin Weinbauverbandin jäsenet. Se vaatii toissijaisesti, että se on hyväksyttävä Weinbauverbandiin kuulumattomana jäsenenä osallistumaan kilpailuun sellaista osallistumismaksua vastaan, jonka suuruus jää Landgerichtin vahvistettavaksi.

10 Weinbauverband väittää kansallisessa tuomioistuimessa, että se voi yhtiöoikeudellisen autonomiansa perusteella periä erisuuruisia osallistumismaksuja sen mukaan, ovatko osallistujat sen jäseniä vaiko eivät. Se kiistää, että pääasiassa olisi kyseessä asetuksen N:o 753/2002 21 artiklassa tarkoitettu syrjintä. Sen mukaan tämä säännös on osoitettu jäsenvaltioille, eikä sillä luoda yksityisille subjektiivista oikeutta, ja toisaalta tässä artiklassa kielletään ainoastaan mielivaltainen syrjintä.

11 Näissä olosuhteissa Landgericht Würzburg päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Annetaanko asetuksen (EY) N:o 753/2002 21 artiklassa kantajalle subjektiivinen oikeus siihen, ettei vastaaja saa syrjiä sitä frankkilaisen viini- ja kuohuviinikilpailun osalta?

2) Jos edellä olevaan kysymykseen on vastattava myöntävästi:

Merkitseekö se, että vastaaja vaatii kantajalta sen vuoksi, ettei tämä ole vastaajan jäsen, frankkilaisen viini- ja kuohuviinikilpailun osalta jäseniin nähden kaksinkertaisia ilmoittautumismaksuja, asetuksen (EY) N:o 753/2002 21 artiklassa tarkoitettua syrjintää?"

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen kysymys

12 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee yhteisöjen tuomioistuimelta, myönnetäänkö asetuksen N:o 753/2002 21 artiklassa Dahmsille subjektiivinen oikeus, johon se voi vedota riitauttaakseen syrjivän kohtelun, jota se väittää kärsineensä siksi, että voidakseen osallistua frankkilaiseen viini- ja kuohuviinikilpailuun sen on pitänyt maksaa korkeampia osallistumismaksuja kuin mitä Weinbauverbandin jäseniltä peritään.

13 Tämän osalta on muistutettava aluksi, että EY 249 artiklan toisen kohdan mukaan asetus pätee yleisesti ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan luonteensa perusteella ja sen tehtävän perusteella, joka sillä on yhteisön oikeuslähdejärjestelmässä, asetuksessa perustetaan yksityisille oikeussubjekteille oikeuksia, joiden turvaaminen on kansallisten tuomioistuinten velvollisuus (ks. erityisesti asia 34/73, Variola, tuomio 10.10.1973,

Kok. 1973, s. 981, Kok. Ep. II, s. 147, 8 kohta ja asia C-253/00, Muñoz ja Superior Fruiticola, tuomio 17.9.2002, Kok. 2002, s. I-7289, 27 kohta).

14 Kansallisten tuomioistuinten, joiden tehtävänä on toimivaltansa rajoissa soveltaa yhteisön oikeussääntöjä, on varmistettava, että nämä oikeussäännöt saavat täysimääräisesti aikaan vaikutuksensa (ks. erityisesti asia 106/77, Simmenthal, tuomio 9.3.1978, Kok. 1978, s. 629, Kok. Ep. IV, s. 73, 16 kohta; asia C-213/89, Factortame ym., tuomio 19.6.1990, Kok. 1990, s. I-2433, Kok. Ep. X, s. I-453, 19 kohta; asia C-453/99, Courage ja Crehan, tuomio 20.9.2001, Kok. 2001, s. I-6297, 25 kohta ja em. asia Muñoz ja Superior Fruiticola, tuomion 28 kohta).

15 Asetuksen N:o 753/2002 21 artiklassa täsmennetään asetuksen N:o 1493/1999 VII liitteen soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Viimeksi mainitun asetuksen 47 artiklassa säädetään erityisesti, että tiettyjen viinituotteiden päällysmerkintöjä koskevilla pakollisilla ja vapaaehtoisilla merkinnöillä on lukuisia tavoitteita. Nämä tavoitteet mainitaan myös asetuksen N:o 753/2002 johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa, jossa todetaan, että tällaisia tavoitteita ovat kuluttajien ja tuottajien oikeutettujen etujen suojelu, sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja laatutuotteiden tuotannon edistäminen.

16 Kuten komissio on perustellusti todennut, asetuksen N:o 753/2002 21 artiklassa taataan mahdollisuus ilmoittaa maantieteellisellä merkinnällä varustettujen pöytäviinien ja tma-laatuviinien päällysmerkinnöissä kunniamaininnat ja mitalit. Tämän mahdollisuuden edellytyksenä on, että viimeksi mainitut on myönnetty yhtäältä jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden sallimissa kilpailuissa, ja toisaalta, että tämä tapahtuu täysin objektiivisessa ja tasapuolisessa menettelyssä.

17 Tästä seuraa, kuten sen sanamuodosta käy selvästi ilmi, että 21 artikla koskee kyseisten viinien päällysmerkintöjä, mutta sen tavoitteena ei ole antaa viinikilpailujen järjestämiseen sovellettavia menettelysääntöjä. Sillä vaikka tässä säännöksessä säädetäänkin, että näitä kunniamainintoja ja mitaleita myönnettäessä on noudatettava tiettyjä pakottavia vaatimuksia, siinä ei kuitenkaan säädetä mistään muista viinikilpailujen järjestämiseen liittyvistä menettelyllisistä seikoista, vaikka tällaisia kunniamainintoja ja mitaleita myönnetäänkin viinikilpailujen yhteydessä.

18 Näin ollen on katsottava, että asetuksen N:o 753/2002 21 artikla koskee kunniamainintoja ja mitaleita koskevia vapaaehtoisia merkintöjä, joita voidaan ilmoittaa päällysmerkinnöissä kuluttajien ja erityisesti viinintuottajien oikeutettujen etujen suojelemiseksi. Näiden kunniamainintojen tai mitalien myöntämistä koskeva menettely tai myöntämistavat sekä viinikilpailujen järjestämistä koskevaan menettelyyn sovellettavat säännöt kuuluvat yksinomaan jäsenvaltioiden toimivaltaan, sillä varauksella, että kun kunniamainintoja ja mitaleja myönnetään tällaisessa yhteydessä, sen on tapahduttava toimivaltaisten kansallisten viranomaisten sallimassa kilpailussa ja on täysin objektiivinen ja tasapuolinen.

19 Näin ollen viinikilpailun osallistuja tai mahdollinen osallistuja ei voi kyseiseen 21 artiklaan vetoamalla riitauttaa tällaisen kilpailun järjestämiseen liittyviä sääntöjä yleisesti, eikä erityisesti tällaisen kilpailun osallistumismaksun määrittämistä.

20 Sitä vastoin on todettava, että silloin kun kunniamaininnat tai mitalit mainitaan päällysmerkinnässä, kilpailevat viinintuottajat voisivat riitauttaa tällaisten merkintöjen käytön, jos ne on myönnetty kilpailussa, jota jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät ole sallineet, tai menettelyssä, joka ei ole ollut objektiivinen ja tasapuolinen.

21 Näin ollen esitettyyn kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 753/2002 21 artiklaa on tulkittava siten, että viinikilpailun osallistujat tai potentiaaliset osallistujat eivät voi tämän säännöksen nojalla riitauttaa tällaisen kilpailun järjestämiseen liittyviä edellytyksiä eivätkä erityisesti tällaisen kilpailun osallistumismaksun määrittämistapoja.

Toinen kysymys

22 Ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus huomioon ottaen toinen kysymys on tullut tarpeettomaksi eikä siihen ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

23 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1493/1999 soveltamista koskevista eräistä yksityiskohtaisista säännöistä tiettyjen viinituotteiden kuvauksen, nimityksen, tarjontamuodon ja suojauksen osalta 29 päivänä huhtikuuta 2002 annetun komission asetuksen (EY) N:o 753/2002 21 artiklaa on tulkittava siten, että

viinikilpailun osallistujat tai potentiaaliset osallistujat eivät voi tämän säännöksen nojalla riitauttaa tällaisen kilpailun järjestämiseen liittyviä edellytyksiä eivätkä erityisesti tällaisen kilpailun osallistumismaksun määrittämistapoja.

Allekirjoitukset